

**KÜLDÖTT-
KÖZGYŰLÉS**

2013. április 20.

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

2013.
március–április

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, Pusztaszeri út 35.
1025

KECSKEMÉTI ISTVÁN,
nekünk, barátainak Sobi, élt 49 évét
(1964–2013)

Mély fájdalommal gyászoljuk barátunkat és kutatótárunkat, aki nagy türelemmel és bátorsággal viselt hosszan tartó, súlyos betegség után örökre távozott közülünk. Gyászoljuk mi barlangkutatók, a Magyar Barlangi Mentőszolgálat, Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, Rózsadombi Kinizsi Barlangkutató Egyesület és a József-hegyi-barlang felfedezői.

Barlangkutató pályafutását 1982-ben a BSE barlangász alapfokú tanfolyamán kezdte, majd rögtön utána, 1984-ben együtt fedezték fel a József-hegyi-barlangot. Sobi az elsők között láthatta meg a barlang kristálycsodákban gazdag hatalmas terméit, járatait.

Együtt jártuk be Tibet és Himalája rejtelmes világát. Végigkalandoztuk fél Európát. Bejártuk Erdély és a Felvidék föld alatti csodáit és a Gömör-Tornjai-karszt barlangjait, eldugott falvait. Együtt vettünk részt Aggtelken a Baradla '88 földalatti expedícióban.

Barlangi mentőként számos ember életének mentésében vett rész az utolsó pillanatig, amíg ereje engedte. Bátorsága és helytállása mindnyájunknak példamutató volt.

2011-ben a Társulat Felügyelő Bizottságának tagjává választották, ahol munkáját lelkiismeretesen végezte.

Példáson gondoskodó, jó családapa volt, mélységesen szerette feleségét és két leányát.

Emlékére és tiszteletére 2013. január 8-án kedden 18–19 között gyertyát gyújtottunk szeretett barlangjánál (Budapest II. kerület József-hegyi út 19.) ahol a zord időjárás ellenére is mintegy 70–80 barlangkutató búcsúztatta. A hangulathoz méltóan az esős időjárás is havazásba fordult át. Temetésén, Kistarcsán, több százan vettek részt. Többek közt kutatótársai: Adamkó Péter és Leél-Őssy Szabolcs mondtak beszédet a ravatalánál.

Emlékét megőrizzük, nyugodjék békében!

Rózsadombi Kinizsi SE

KITÜNTETÉS

Társulatunk tiszteletbeli tagja, *Bagaméri Béla*, a Szelek-barlangjának felfedezője és több száz erdélyi barlang felfedezésének irányítója, a kolozsvári Amatőr Barlangkutató Kör alapító elnöke, munkásságának elismerése jeléül – az elmúlt év őszén – a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjének kitüntetésében részesült.

Kitüntetését a kolozsvári magyar konzulátuson nyújtották át ünnepélyes keretek között. Ezúton is gratulálunk Béla bátyánk magas kitüntetéséhez.

az anyaországi barlangkutatók

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzártá: minden páros hónap 15-én)

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@t-online.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: dr. Leél-Őssy Szabolcs

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.
Floppyn, CD-n és e-mail-en érkező anyagokat World formátumban tudunk fogadni.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ELŐADÁSOK

a Szemlő-hegyi-barlang vetítőtermében (II. Pusztaszeri út 35.)

Március 20. szerda 18 óra

Adamkó Péter: Meteora kolostorok és Himalája kolostorok – úti élmények

Április 10. szerda 18 óra

Dr. Leél-Őssy Szabolcs: A berberek földje, az Atlasz hegység

Április 17. szerda 17 óra

A Fosszilia Klub összejövetele

A programban 18 órától Egri Csaba tart vetítést Barlangok 3D-ben címmel. Valamennyi klubtagot és érdeklődőt szeretettel várunk.

Április 24. szerda 18 óra

Görföl Tamás: A White Nose Syndrom (fehér-orr betegség) Magyarországon

HÁGÓ KUPA 2013

A nagy hagyományokkal bíró Hágó Kupát idén, 2013-ban Gyöngyöستől 10 km-re, a Mátrában, Felső-Cserkő-bányában rendezzük meg május 25–26-án.

Mivel idén a Hágó Kupák sorában a XX. következik, igyekezünk majd a versenyre igazán meglepő és mulatságos feladatokat, a rendezvényre különleges programokat kitalálni.

A szállás ingyenes lesz a Cserkő-réten, saját sátorban. A büfét a szokásos formában és barátilag nyomott árakkal, a nagy tábori sátorban találod majd. Szombat estére tervezési fázisban van egy nagyobb mennyiségű bográcscsacsora és egy fergeteges koncert is.

A szombati csapatversenyre 3 fős csapatokban, a vasárnapi versenyre egyénileg nevezhetek a helyszínen, természetesen barlangász öltözékben és biztonságos kötéltechnikai felszereléssel.

A Felső-Cserkő-bánya megközelíthető Gyöngyöستől:

– gyalogtúrával

– Mátravasúttal, Cserkő megállóig + gyalog 100 m

– autóval a vasút melletti murvaúton a Cserkő melletti (örizetlen) parkolóig + gyalog 200 m.

Térképet honlapunkon találhattok: www.adrenalin-csoport.hu

Várunk szeretettel minden Hágó Kupáért megküzdeni vágyó, versenyzőknek drukoló, valamint régi barátaival, nagy ellenfeleivel találkozni kívánó sport(os)barlangászt, továbbá minden büfélátogatási és egyéb szándékkal megjelenő bulibarlangászt. Érkezni 24-én, pénteken déltől lehet.

További infó: ml@index.hu

Adrenalin BKE & Barátai

FOTÓPOSZTER PÁLYÁZAT A VÍZRŐL, A VÍZ VILÁGNAPJA TISZTELETÉRE

A Miskolci Egyetem és a Magyar Hidrológiai Társaság ismét, immáron 7. alkalommal kiírta a fotóposzter pályázatát a vízről, a víz világnapja tiszteletére.

A kiírást az alábbi honlapon lehet megtalálni: <http://www.hidrotanszek.hu/>

Szeretném kérni és javasolni, hogy minél többen vegyetek rész a pályázaton, hiszen nagyon sok jó fotó készül a barlangokban és azok minél szélesebb szakmai körben való közzététele kívánatos.

Várjuk az eddigiekhez hasonló jó anyagokat! Leadási határidő: március 14.

Dr. Lénárt László

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

TÁMOGATÓINK

Bacsu Dénes	2 000 Ft	Rill Attila	6 000 Ft
Imre	3 000 Ft	Thieme András	3 000 Ft
Dr. Laczkovits Gabriella	5 000 Ft	Gyúró Lehel	45 000 Ft
név nélkül	2 000 Ft	(a Karszt és Barlang kiadásához)	
név nélkül	20 000 Ft	Mikolovits Dezsőné	40 000 Ft
		(Vera emlékére)	

A nagylelkű támogatásokat szívből köszönjük.

RÉSZVÉTEL

A MÁJUSI FRANCIAORSZÁGI EURO SPELEO FÓRUMON

Társulatunk 2013. május 10–26. között tanulmányutat szervez a Millau-ban megrendezésre kerülő rendezvényre. (A rendezvény részvétele díjmentes.)

A programban (Olasz- és Franciaországban, illetve Szlovéniában) 10 idegenforgalmi barlang (köztük a világritkaságnak számító rajzos Niaux-barlang), a rendezvény helyszínén overállos barlangok és 80–100 m-es zombolyok bejárása szerepel. A felszíni látóvalók között többek között a Tarn-folyó szurdokának végigjárását, illetve Olaszországban a Világörökség Listán található Camonica-völgyi sziklarajzok felkeresését is tervezzük.

A részletekkel kapcsolatban érdeklődni lehet a Titkárságon.

Végleges jelentkezési határidő: március 11.

MKBT OKTATÁSI SZAKOSZTÁLYA (MKBT OKTATÁS NONPROFIT KFT) 2013 ÉVI PROGRAMJA

Az MKBT Oktatási Szakosztálya a megszokott éves programjai mellett az idén *Barlangi kutatásvezetői tanfolyamot* rendez.

Várjuk mindazok jelentkezését, akik a korábbi években a Barlangi túravezetői képesítést megszerezték és elhivatottságot éreznek a barlangok feltárásához, valamint kutatásához.

A tanfolyam tervezett időpontja: 2013. április 13–november végéig.

Jelentkezés: 2013. március 04.-ig. a kozpontivizsga@gmail.com e-mail címen.

Előadásokat és szakmai kirándulásokat tervezünk 2–2 hétvégén.

A gyakorlati képzésre a korábbiakhoz képest nagyobb hangsúlyt kívánunk fektetni, ezért a hallgatókat több kis csoportra (5–6 fő/csoport) osztva vezetjük végig a gyakorlati foglalkozásokon 9 alkalommal. Az összes óraszám: 110 óra.

A tanfolyam tervezett létszáma 25 fő.

Feltétel: Barlangi túravezetői végzettség és középiskolai érettségi vizsga.

A jelentkezéshez egy részletes *szakmai önéletrajzot* várunk, amelynek tartalmaznia kell az alábbiakat: Személyes adatok, elérhetőség, iskolai végzettség, barlangász tanfolyamok, barlangász tevékenység (jelentősebb túrák és kutatási tevékenységben való részvétel.) A jelentkezésnek fontos része egy *motivációs levél*, amely tartalmazza jövőbeli elképzeléseket és terveket is.

A jelentkezéshez csatolni kell a *csoportvezető ajánlását*.

A jelentkezők felvételéről az OSz. március 16-ig dönt.

További programok

Tavaszi T2-es tanfolyam Szögligeten: 2013. 04. 27–2013. 05. 05

Jelentkezni 2013. 03. 04-ig korábbi T1-es végzettséggel.

2–3 héttel a tanfolyam előtt egy hétvégi napon szűrővizsgát tartunk.

Központi vizsga: 2013. 06. 29–30.

Őszi T2-es tanfolyam tervezett ideje: 2013. 09. 21–29.

A jelentkezéseket minden programra a megjelölt határidőig a kozpontivizsga@gmail.com e-mail címen várjuk.

2013. február 8.

Oktatási Szakosztály

KARSZT ÉS BARLANG ALAPÍTVÁNY PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA

A Karszt és Barlang Alapítvány pályázatot hirdet a hazai barlangkutatás elősegítése érdekében a 2013. évi tevékenységek támogatására.

Pályázható témakörök:

1. Tudományos kutatások
2. Hazai terepi feltáró kutatások, táborok

Pályázni kizárólag a megadott úrlapon (az űrlap letölthető az Alapítvány honlapjáról: <http://www.karsztesbarlang.hu/>), a megkívánt mellékletek csatolásával lehet. Minden pályázathoz csatolni kell egy, a pályázandó tevékenységről szóló, max. 2 oldalas összefoglalót és a költségvetést. A pályázat feltétele, hogy a pályázó a kutató barlangra, ill. tevékenységre érvényes kutatási engedéllyel rendelkezzen, melynek számát fel kell tüntetni a pályázati úrlapon. A Kuratórium döntésének értelmében a pályázaton elnyert összeg maximum 20%-a lehet üzemanyagköltség, a

többet tárgyi eszközökre kell fordítani. Ezt kérjük figyelembe venni a pályázatok benyújtásakor, ellenkező esetben nem áll módunkban pozitívan elbírálni a pályázatot.

Kérjük hogy a pályázatokat 1 példányban papír alapon (aláírt, lepecsételt példány postai úton, vagy személyesen) és elektronikus formában is juttassák el az Alapítvány címére.

A pályázatok beérkezésének határideje:

2013. április 30.

A pályázatokat a Karszt és Barlang Alapítvány címére (1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.) kell eljuttatni.

A borítékra kérjük ráírni: **"KBA Pályázat"**

Az elektronikus formában beküldött pályázatokat a hajnala@pizolit.hu e-mail címre várjuk.

A támogatások odaítéléséről, és az összeg nagyságáról a Karszt és Barlang Alapítvány Kuratóriuma 2013. május 31-ig dönt. A nyertesek listáját az MKBT Tájékoztatóban és az Alapítvány honlapján (<http://www.karsztesbarlang.hu/>) hozzuk nyilvánosságra.

Érdeklődni Hajnal Ágnesnél: a 30/300-2420-as telefonszámon, vagy a hajnala@pizolit.hu e-mail címen lehet

a Karszt és Barlang Alapítvány Kuratóriuma

BESZÁMOLÓ KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS

2013. április 20-án (szombat) 10 órakor

Helyszín: a II. Keleti Károly utca 13. (a Keleti Károly és a Kitaibel Pál utca sarkán üzlethelyiség).

Napirend:

Elnöki megnyitó

Kitüntetések átadása

Főtitkári beszámoló

Közhasznúsági jelentés és beszámoló

Felügyelő Bizottság beszámolója

Karszt és Barlang Alapítvány beszámolója

2013. évi munkaterv és költségvetés

Alapszabálymódosítás (civil törvény változása miatt)

Elnöki zárszó

Határozatképtelenség esetén a küldöttközgyűlés azonos napirend mellett 10 óra 30 perckor kerül megtartásra, mely a küldöttek számától függetlenül határozatképes.

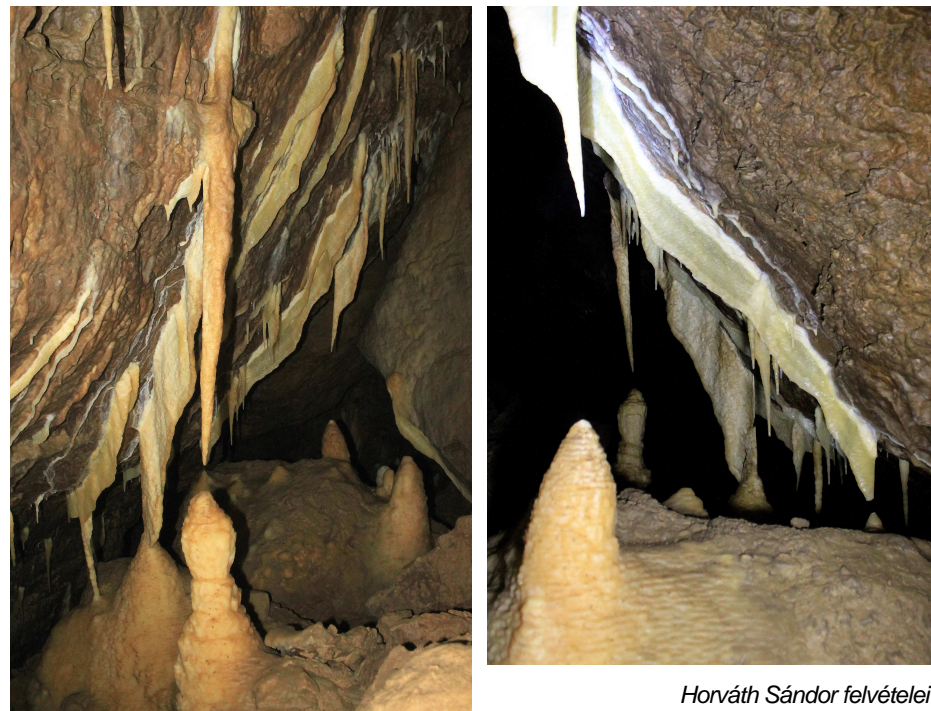
A küldöttközgyűlés nyílt, azon valamennyi társulati tag részt vehet, de szavazati joggal csak a 2013. évi tagdíjukat is rendezett küldöttek rendelkeznek.

*Dr. Leél-Őssy Szabolcs
elnök*

BESZÁMOLÓK, RÖVID CIKKEK

A KESZTHELYI-HEGYSÉG LEGMÉLYEBB BARLANGJA

A Tapolcai Plecotus Barlangkutató Csoport a balatonedericsi fennsíkron feltárta – legalábbis becslésünk szerint – a Keszthelyi-hegység eddig ismert legmélyebb barlangját. A korábban Büdöskúti-víznyelőbarlangnak, majd Kessler Hubert-barlangnak nevezett üregrendszer 30 méter hosszban korábban is ismert volt, de december óta három nagyobb részletben sikerült lejutnunk kb. 150 m mélyre. (A hossz 400 m körül lehet.)

Horváth Sándor felvételei

A bejárati omladéközön alatt egy 28 méteres, álfenékkel tagolt akna található, majd egy-két nagyobb termet is tartalmazó cseppköves, vízszintesnek nevezhető szakasz jön. Ez alatt újabb, nem túl rokonszenves kőtömegben kell átjutni, majd kisebb termeken át egy hasadékbába érkezünk, ahol pár méteres lemászások után érjük el az igen tágassá váló, kb. 50 m mély nagy aknát. Ez egy 20–30 m hosszú terem mennyezetébe torkollik. A csarnok túlsó végén újabb lyukak látszanak lefelé, de kevés volt a kötélünk és az időnk a további feltáráshoz.

A barlang feltárázásában részt vettek: Csepiová Krisztina, Farkas Andrea, John Szilárd, Horváth Sándor, Mairanek Ida, Mészáros István, Mészárosné Hardi Ágnes, Mohos Csaba, Németh Sándor, Romhányi Balázs, Pulsfort Zsuzsanna, Szilaj Rezső, Szittner Zsuzsanna.

Szilaj Rezső

TOVÁBBJUTÁS A FERENC-HEGYI-BARLANGBAN

Február 10-én 23 fővel áttörést értünk el a Ferenc-hegyi-barlang mélysztíjén. 3 hete feltártunk kb. 50 métert, amit már akkor se tudtunk teljesen bejárni. Ez a bejárás most folytatódott, és kb. 250 méter eddig az új rész. Van, ahol egy 20 méteres akna tetejéről fordultunk vissza..

Ebben az akcióban 11 fő vett részt. A maradék 12 fő hőiesen bontott a Csepegő-vizek-termében, amit már nagyon-nagyon rég bontunk. Itt is sikerült 10+x métert feltárni. Köszönöm mindenkinek a részvételt és a segítségét!

Nagy Sándor
GURU BKOE kutatásvezető

TÁRSULATI TÚRA A LAMPRECHTSOFEN-BARLANGBAN

A szeptemberi sikertelen próbálkozás után idén január 26–28. között 17 fővel ismét felkerestük Európa legmélyebb barlangját, az ausztriai Lamprechtsfen-barlangot. Szállásunk a salzburgi barlangkutatók jól felszerelt kutatóházában volt.

A barlangban két csoportra oszlottunk. A társaság egyik része mintegy 3 és fél-órás túra keretében az alsó vizes járatot járta végig az ún. Fátyol-vízesésig. A csapat nagyobbik része egész napos túra keretében átkelt a tavakon és eljutott az ún. Sandbiwak-ig, ahonnan néhányan még továbbhatoltak a kúszójáratokba is.

Timkó Attila felvételei

Nagy szerencsénk volt az időjárással, mert távozásunkat követően ismét enyhére fordult az időjárás, s a helyiek információja szerint a szifonok ismét lezártak.

Fleck Nóra

A GÁBOR ÁRON ÉS A BEKEY IMRE GÁBOR BARLANGKUTATÓ CSOPORT ELSŐ 50 ÉVE

Kezdjük a múlttal!

1960-ban édesapám, Laufer Ferenc úgy gondolta, hogy általános iskolában létrehoz egy természetbarát szakkört. Óbudán a Fényes Adolf utcai általános iskola úttörő csapatát Gábor Áronnak hívták, így adott volt, hogy a szakkör is ezt a nevet viselje. Az iskola igazgatója támogatta az ötletet. Olyan népszerű lett a természetjárás, hogy hamarosan szakosztállyá nőtte ki magát. Több csoport is alakult, mivel elindult a túravezető képzés, és így volt kikeret a csoportok élére állítani. Én is először Ifjúsági, majd Bronzjelvényes Túravezető lettem. A csoportok természetesen baráti társaságokból álltak össze, így nekem is létrejött a csoportom. Édesapám ismerte vonzalmamat a sziklák és a barlangok iránt, így 1963 áprilisában megszervezett egy barlangtúrát. Az Óbudai Kinizsi Barlangkutató Csoportja vállalta a túrát. Vukov Péter és Antal László voltak túravezetőink. Először Pál-völgybe, a Mátyás-hegyi-barlangba, majd a Szemlő-hegyi-barlangba mentünk. Ezután megalapítottuk a Gábor Áron Barlangkutató Csoportot, aminek én lettem a gyakorlati, édesapám a felelős csoportvezetője.

A csoportnak két nagy szakasza volt, az első szakasz 1963–1969-ig tartott, mivel 27 hónapra elvittek katonának. 1971 decemberében szereltem le, és 1972 januárban folytattuk a csoportéletet 1980-ig, ez volt a második szakasz. Édesapám halálával a Gábor Áron Természetbarát Szakosztály is megszűnt, és természetesen a barlang-

kutató csoport is. Az első szakaszban főleg a Kinizsi patronálásával végeztünk kutatómunkát. Vukov Péterrel végig-térképeztük a Pál-völgyi köfjítő barlangjait és üregeit, valamint a Pál-völgyi-barlangban végeztünk bontásokat a Kőhíd-teremben, Kápolnában és Vészkiárat-hasadékban (ez utóbbiból lettek meg az új részek 1980 decemberében). Palánkai János a Kinizsi akkori vezetője megbízott a Bagyura- és Harcsaszáj-barlang összekötésével, amit Takács Józseffel (Jocó) és Láncoz Jánossal (Charly) végre is hajtottunk, de sajnos csak a két barlang már régebben is meglévő átjáróját bontottuk át, és nem a Harcsa Pannónia folyosójába jutottunk. Később a Harcsa bejáratát is mi hárman zártuk le egy vasráccsal. Vukov Péter által eljutottuk a Sátorköpusztai-barlangba is, ahová éveken át jártunk vissza segíteni a kutatásban.

Ugyanigy több alkalommal vettünk részt a Bátor-barlang kutatásában. A Szemlő-hegyi-barlangban rendezett 30 napos expedícióban is tevékenyen vettünk részt a létrehozás és lebonyolítás terén. Megismerkedtünk Meteoros kutatókkal is, így velük is voltak közös munkáink, pl. a Meteor-barlangban tervezett földalatti tábor létrehozásában segítettünk Simsa Péternek. Majd Révész Lajossal, Mátyus Károllyal térképeztük a Baradla Retek-ágát, valamint a Retek-ágtól a jósvafői bejáratig tartó szakaszt. Kataszterezést is végeztünk az alsó-hegyi Bába-völgyben. Közben csatlakozott a csoporthoz Takács László (Bütyök) is.

A Pál-völgyi köfjítőben Palánkai Jánosékkal kibontottuk az egykori Jordán-barlangot, a későbbi Bekey-barlangot. Ekkor jött 1969 és 27 hónapig a csoport a Meteorosokkal dolgozott tovább.

1972 januárban összeállt újra a csoport Budavári József (Szakáll) és Szentesi János (Morcos) kivételével, akik a Meteorban maradtak. A Meteorból viszont átjött hozzánk Kress András (Mamut) és Bolner Katalin. Ebben az évben csatlakozott hozzánk Kraus Sándor ismerősünk által Kiss Attila. Több éven át jártunk a Szádelői-völgybe sziklát mászni (Sas-gerinc, Pionír, Cukorsüveg, Ördög-fal, Ördög-sín), majd a Magas-Tátrával ismerkedtünk. Újra próbálkoztunk a Pál-völgyi köfjítőben már a 60-as években piszkált, általunk Gábor Áron-barlangnak nevezett névtelen üreg bontásával, sajnos sikertelenül.

Aktivitásunk csökkent a többszörös házasságok és gyermekszületések, valamint a katonai behívók miatt. Így főleg alkalmi túrázásokban jelentkezett a csoportélet. 1980-ban a már említett szomorú események miatt megszűnt a Gábor Áron Barlangkutató Csoport, és Kiss Attila megalapította a Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoportot, aminek ő lett a vezetője. A régi csoportból Kiss Attila, Takácsné Bolner Katalin, Takács József, Takács László, Kress András és jómagam (Laufer Csaba) képeztük a folytonosságot. A Pál-völgyi-barlangban 1980 decemberében feltárt új részek hatalmas lendületet adtak a csoportnak. Rövid időn belül többszörösére nőtt a barlang hossza. Az aktív csoportelethez tartozik, hogy fölvette csoportunkkal a kapcsolatot Thüringiából a Schwarza Chemia Barlangkutató Csoport, akikkel közösen jártuk be a Harz hegység és Thüringia barlangjait, valamint Szász-Svájc homokköveit és barlangjait. Több külföldi túránk volt, pl. Törökország, Görögország. 2002-ben megismerkedtünk Montenegróval, és 2013 nyarán lesz a 10. nyári tábor. 2001-ben sikerült a régi álmat megvalósítani, összekötöttük a Pál-völgyi- és Mátyás-hegyi-barlangot, majd 2011-ben a Harcsaszáj-Hideg-lyuk rendszerrel jött létre a kapcsolat. Ezzel a Pál-völgyi-barlangrendszer lett az ország legnagyobb barlangrendszere a már több, mint 30 km-rel. Ez természetesen több csoport eredménye, akiknek köszönhet ezért. 2011-ben Kiss Attila lemondott a csoport vezetéséről, és átadta Tóth Attilának, akit a csoport egyhangúan választott meg. Helyettes csoportvezető Kunisch Gyöngyvér (Kiss Attila

lánya) lett, ami azt jelzi, hogy van jövő, különös tekintettel Tóth Attila két fiára, akik már szintén részt vesznek a kutatásokban.

Röviden összefoglalva édesapám jó irányba indított el minket, mert folyamatosan haladunk a célunk felé kisebb döccenőkkel, de határozottan.

Laufer Csaba

TÉLI BARLANG-KLIMATOLÓGIAI MÉRÉSEK ÉRDEKES HELYSZÍNEKEN VIII.

Korábbi és mostani méréseimet TESTO 610 relatív páratartalom és hőmérővel, TESTO 905-T1 beszűrő hőmérővel, TESTO 810 infrahőmérővel, TESTO 405-V1 hődrótos anemométerrel, TESTO 535 (NDIR) CO₂ mérővel, GTD1100 altiméter-barométerrel, valamint AIR CO₂ntrol-3000 tip. CO₂ adatgyűjtővel végeztem, és az MSZ ISO 8756:1995 szabvány szerint jártam el. A fenti műszereket akkreditált laboratóriumban kalibráltattam.

A Hosszú-alsó-barlang ismét „életjelet” adott magáról (2012. 12. 30.)

Előzmények: Dr. Végh Zsolt már 1989-ben kimutatta a Jósvalói Labirintus-ágból feláramló szén-dioxidot, melynek követte az útját az Óriások-terméig. Jómagam 1994-ben figyeltem meg, hogy a Baradla-barlang jósvafői szakaszán, a Labirintus-ág baloldali aknájából, a Raisz-ágból és a Vetődés-termi nyeléből telente (ha a külső hőmérséklet tartósan -4°C alatt marad) 13–14°C-os meleg levegő áramlik fel a Hosszú-alsó barlang ismeretlen járataiból. 10 évvel később újabb szén-dioxid mérésekkel igazoltam a Dr. Végh Zsolt által is tapasztaltakat: a Hosszú-alsó barlangból az említett aknákon keresztül 8–10 000 ppm koncentrációjú CO₂ áramlik a Főágba, mely 6–8 x magasabb, mint a Baradla átlagos CO₂-eloszlása, és hasonló jelenséget az Aggteleki-szakaszon ezidáig nem sikerült megfigyelni. Létezik-e vajon feláramlás a Hosszú-alsó barlangból az Aggteleki-szakaszon? A felszíni hőmérséklet ismét -4°C alatt és mi elindultunk a rejtély nyomába... Mérési eredményeink a táblázatban rögzítve. Segítőtím voltak: Molnár Lajos, Majoros Zsuzsanna, Molnár Szabolcs, Bajusz Gergő, Stieber Maja.

Mérési pont neve	Körny. hőm. (°C)	CO ₂ (ppm)	Megjegyzés
Szabadban, főbejáratnál	-4,0– -4,2	320–330	10–15 cm hóréteg
Csontház-teremben	8,9–9,0	770–780	bejáratú ajtó zárva
Teknősbéka-teremben	10,2–10,3	999–1000	Acheron kiszáradva
Fekete-teremben	10,3–10,4	1069–1070	huzat Denevér-ág felé
Hangverseny-t. színpad	10,3	1242–1245	Styx kiszáradva
Nádor-oszlopa	10,3	1347–1350	Csónakázó-tó száraz
Danca-akna bejáratában	11,1–11,2	7391–7400	-1 m az akna szájától
Tóvégi zsilipnél	10,7–10,8	1363–1365	zsilip kiszáradva
Denevér-tanya (T-Com)	10,5–10,6	1361–1363	sok denevér guanó

Törökfürdő	10,4	1337–1340	kiszáradva
Nehéz-út, Nagytufagát	10,1	1337–1339	patakmeder kiszáradva
Nehéz-út, Nagy-terem	10,2–10,3	1400–1405	kürtömzász történt
Pokol-tornáca lábánál	9,9	1336–1338	leghidegebb pont
Libanon-hegye tetején	10,0	1405–1410	kiépített útvonal teteje
München-táróban	11,0–11,1	1490–1495	v = 3–12 cm/s
Viasz-utcában	10,5	1400–1403	mindig száraz rész!

A táblázat eredményeiből látható, hogy téli időszakban a Baradla-bg. aggteleki Főágának Pokol-tornácaig tartó szakaszát 4 jellemző klimatikus részre bonthatjuk:

- I. Bejárati-szakasz, befelé húzó felszíni levegővel, alacsony hőmérséklettel és CO₂-vel (Tk: 9°C alatt, CO₂: 1000 ppm alatt), Főbejáratától a Teknősbéka-teremig.
- II. Normál hőmérsékletű, nedves barlangrészek, melyek egész évben megtartják ki-egyenlített hőmérsékletüket (9,9–10,4°C), Nehéz-út, lépcsős túraútvonal a Libanon-hegyére. Ezek a részek stabil CO₂ eloszlással rendelkeznek (1200–1400 ppm).
- III. Téli időszakban az átlagosnál magasabb hőmérsékletű részek, melyeket a denvérek is előszeretettel használnak áttelelésre (10,4–11,1°C), ezek a Zsiliptől a Törökfürdőig terjedő szakaszok és az emeleti járatok. Itt a CO₂ értéke elérheti az 1500 ppm-et is.
- IV. Egyértelműen azonosítható feláramlási hely (Danca-akna), melybe a ma még csak részleteiben ismert Hosszú-alsó barlangból áramlik fel a lényegesen melegebb és CO₂-ben dús levegő.

A Danca-nyelőt a Baradla Barlangkutató Csoport 2002 óta bontja, az akkori 8 m-es eltömődött aknából mára 37 m mély, helyenként 8–10 m szélességű, beépített sínpályával és műszaki berendezésekkel ellátott kutatóakna lett, melynek további bontása az elmúlt 2 évben lelassult. Ez a mérési eredmény is azt mutatja, hogy a Csoport jó irányba haladt, mivel a mérés időpontjában éppen kiszáradt akna repedésein keresztül utat tört magának a Hosszú-alsó barlang levegője.

A Sátorkőpusztai-barlang újabb meglepetései (2013. 02. 02.)

2012. 01. 14.-ei mérési eredményeimet kielemezve a BEBTE kutatótóbort szervezett a Disznófürdő-ág tovább bontására, melyet siker övezett! A végpontból 2 kisebb terembe jutottak (Pükösd-ág), melynek végében egy feltöltődött kristályos mennyezetű terembe lehet belátni kb. 3–5 m távolságba. 2012. 03. 25-én újabb méréseket végeztem, és a Csoport újabb lendületet kapott: a törmelék eltávolításával bejutottak a terembe, melynek bal felső sarkából egy eltömődött kürtő felé, jobb oldalából pedig egy agyagos áfénékbe vezet a további kutatás iránya. Merre tovább? merült fel a kérdés, melyre újabb vizsgálattal próbáltam meg választ találni, nem sejtve, hogy valami mást is találok... A mérésen részt vett Kraus Sándor, Lieber Tamás, Stieber Bence, Szilvay Péter és jómagam.

Mérési pont	K. hőm. (°C)	Párat.(rel.%)	CO ₂ (ppm)	Megjegyzés
Bejárat előtt a felszínen (0 m)	6,7–7,0 Pa:961,3 hPa	39,6–40,6 v: 2–6 m/s	363–368	Q /röptető nyíláson 26–50 Nm3/h

Ferde teremben, a létránál (-20 m)	11,9–12,0 Pa:963,5 hPa	99,0%	2900–2915	Bejárati ajtót bezártuk
Ferde-t. felső gömbfülke (-14 m)	13,0–13,1 Pa:963,2 hPa	99,0	3350–3375	feláramlás párhuzamos aknából
Ferde terem alatt kislétránál (-22 m)	12,0–12,2 Pa:963,6 hPa	99,0	3355–3357	itt még a felszíni levegő hígító hatása
Benedek E. terem nagylétra (-32m)	13,1–13,2 Pa:965,2 hPa	99,0	5458–5460	eddig a felszíni levegő hígító hatása
Benedek E. terem gipszoszlop (-36 m)	12,1–12,2 Pa:965,3 hPa	99,0	10 000 felett	leáramlás párhuzamos aknából
Benedek E. terem Disznófürdő (-37 m)	16,8–16,9 Pa:965,4 hPa	99,0	10 000 felett	Q/mérőperemen 0,72–3,96 Nm3/h
Pünkösdi-ág jobb oldal	13,9–15,5 Pa:965,4 hPa	88,6–90,0	10 000 felett	Üledék hőmérsék: 13,4°C
Pünkösdi-ág bal oldal	14,8–15,1 Pa:965,4 hPa	Falhmérs. 10,5–10,7°C	10 000 felett	Üledék hőmérsék: 13,1°C
Pünkösdi-ág végpont	13,0–13,2 Pa:965,4 hPa	Falhmérs. 12,5–13,0°C	10 000 felett	Üledék hőmérsék: 13,3°C

A korábbi mérési eredményekkel összehasonlítva az alábbi megállapítást tehetjük:

- I. A Benedek Endre terem és a Pünkösdi-ág hőmérséklete nem emelkedett, azonban a szén-dioxid mindenhol megemelkedett, tehát annak forrása felé sikerült utat nyitni.
- II. Kimutatható 4 olyan áramlási zóna, melyen keresztül a levegő a felszín és a barlang vagy a mélykarszt és a barlang között áramlik. Korábbi vizsgálataimmal együtt értékelve ezek a következők:
  - a. Felszín –Kristályfülke–Benedek E.-terem Gipszoszlopok (nem átjárható)
  - b. Felszín – Ferde-t.– nagylétra – Benedek E.- terem (túraútvonal)
  - c. Mélykarszt – Ferde-t. – Felső gömbfülke - ? (nem átjárható)
  - d. Felszín - ? – Pünkösdi-ág bal oldali eltömődött kürtő (nem átjárható)
- III: A Pünkösdi-ágban, a terem közepének mennyezete teljesen visszaoldódott, miközben mind a bal oldalon, mind pedig a jobb oldalon látványos kristályosodás található. Véleményem szerint a jobb oldali hasadékokból feláramló mélykarsztos levegő ezen a ponton találkozik a bal oldali kürtőből érkező hidegebb-szárazabb levegővel és itt keveredik el egymással. A keveredés az aeroszolban hígabb telítetlen-savas oldatot hoz létre, mely visszaoldja a képződményeket.
- IV. A végponti üledéket tovább bontva a Csoport haladhat a szén-dioxid forrásának irányába (a mélykarszt felé), de eltávolíthatja a bal oldali feltöltődött kürtő agyag-dugóját is, mely ígéretes, a mostani barlanghoz hasonló, párhuzamos aknákat és barlangjáratokat rejthet.

HÍREK, HIRDETMÉNYEK

Az Európai Barlangkutatók Szövetsége (FSE) néhány hónappal ezelőtt élte hívta az **FSE-Speleo TV-t**. Az interneten működő tárhely célja a barlangi témájú videók összegyűjtése. A filmek feltölthetők a <http://speleo-tv.eu/submit-video/> tárhelyre. A Speleo TV a filmek feltöltésén kívül várja aktív közreműködők jelentkezését is a speleo-tv@europspeleo.org levelezési címen.

Nemzetközi rendezvények

21. Nemzetközi Karsztiskola „Klasszikus Karszt”

Időpont: 2013. június 10—14.

Helyszín: Postojna

Információ:

KARST RESEARCH INSTITUTE ZRC SAZU

SI - 6230 Postojna, Titov trg 2

Tel.: (+386) 5 70 019 00; Fax: (+386) 5 70 019 99; E-mail: izrk@zrc-sazu.si

Web: <http://izrk.zrc-sazu.si/en>

A Speleo Sport 2013-as árai:

1000-es Cordura overall: 24 000 Ft.-

500-as Cordura overall: 21 500 Ft.-

"Közepes" overall Cordura foltozással: 18 500 Ft.-

"Hobby" overall: 16 000 Ft.-

Műnyúl: 9 500 Ft.-

Bag 4 l: 5 500 Ft.-

Bag 60 l: 6 000 Ft.-

Vertex sisak: 19 000 Ft.-

Stop: 22 000 Ft.-

Pantin: 13 500 Ft.-

Myo RXP: 20 500 Ft.-

Duo Led 14: 32 500 Ft.-

160 lumenes fejlámpa: 9 500 Ft.-

400 lumenes fejlámpa, lítium ionos aksi + töltő, 22 óra üzemidő! 25 000 Ft!

Címünk: 1094 Budapest, Balázs Béla u. 30.

Tel: 06 1 785-8551

E-mail: kocsisandras@speleo.hu

Mobil: 06 20-367-6964

Weblap: www.speleo.hu

Kocsis András

Alapítva: 1961
www.caveresue.hu

BMSZ bázisa (gyülekezőhelye), mely

CSAK A RIASZTÁS UTÁN ÉL!

Budapest, II. ker. Keleti Károly u. 15/b.

Keleti Károly utca – Kitaibel Pál utca sarok

Adószámunk: 180055598-2-41

2013. február

A MAGYAR BARLANGI MENTŐSZOLGÁLAT RIASZTÁSI

A riasztást sorrendben kell elvégezni! A listáról az első jelentkező tudja riasztani a baleset fokának megfelelő barlangi mentő létszámot.

A Barlangi Mentőszolgálat barlangban, illetve felkérésre, egyéb nehezen megközelíthető helyeken, erdőben, sziklás terepen, stb. igény szerint segít a bajbajutottakon.

NÉV:	TELEFONSZÁM:
Adamkó Péter riasztás vezető	+36-70-380-9204 +36-30-912-6706
Horváth Richárd országos vezető	+36-30-248-2291
Hegedüs András	+36-30-275-8511
Kucsera Márton	+36-30-210-7246
Börcsök Péter	+36-30-684-4605
	+36-20-232-5901
Taródi Péter	+36-26-315-474
	+36-30-627-3425
Németh Tamás	+36-20-543-5109
Tarnai Tamás BMSZ elnöke	+36-20-910-7762

Kérjük, hogy adója 1%-ával támogassa életmentő tevékenységünket.